

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és esütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kivárató példányok iránt csupán a bécsi es. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetés felfvetetik's pontosan és jutányosan közöltetik.

Hirlapi félévünk vége közelegetével a jövő július-decemberi félesztendei folyamért járandó előfizetésre vagyunk szives tiszteletű bizodalommal felszólítani bátrak a két testvér hazai tisztelt olvasó közönséget. Mivel pedig az általunk is közölt fensőbb rendelet szerint a' nm. m. kir. udvari kincstár által a' **hetenként kétszer** szétküldetni szokott hirlapok minden példányától a' félévi postadij 48 p. krról 1 frt. 12 krra, a' hetenkint többször szétküldetni szokottakétól pedig 2 pforintra emeltetett: ez okból kénytelenek vagyunk az eddigi szokott félévi postai előfizetés-díjt az említett fensőbb rendelet következtében lapjaink hétszakos kétszeri szétküldetése mellett 24 pengő krral emelni. 'S minthogy a' Magyarország és Erdély postaiállomásainak nagyobb részire még jövő félesztendőben is hetenként csak kétszer történendik a' hirlap- és levél-szállítás, ennél fogva még jövő félesztendei (július-decemberi) hirlap-folyamunk hetenként, mint eddig, két ízben fog megjelenni és szétküldetni; 1848tól kedve azonban, mivel addig hiteles tudósítás szerint a' hetenkénti négyszeres postajárás a' még eddig ezzel nem bíró vidékekre is kifog terjesztetni, fensőbb k. engedelemmel fogva testvér-lapjaink is hetenkénti, négy ízbeni megjelenésöknél fogva, négy ízben is fognak szét küldethetni hetenként minden tájra.

Az előrebocsátottakhoz képest a' félévi előfizetés boríték nélkül's házhoz küldéssel Budapesten mint eddig 5 pengő forint, borítékosan szinte Budapesten házhoz küldéssel, mint eddig, 6 pforint; — borítékosan postán 6 frt. 24 kr. pengő. Előfizetheti helyben Pesten uri utca 453dik számú Trattner-Károlyi ház első emeletén a' szerkesztőségnél's Magyar- és Erdélyországban minden kir. postahivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldre kivárató példányok iránt csupán a' bécsi főpostahivatal utján történhetik a' megrendelés. Pest június 1jén 1847.

A' Jelenkor és Társalkodó szerkesztősége.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély. (Kinevezések; figyelemztetés a' hazai hatóságokhoz, és emberbarátokhoz a' szegénység ügyében F á y A n d r á s tól. Budapestinapló. Törvényhatóságok: Pestmegye, és Hajdúkerület közgyűlése; tudósítások Pest, Győr, és Gölniczbánya városok köréből. Erdélyi országgyűlés. Társulati élete: iparműkiállítás díjazás, takarékpénztári közgyűlés határideje.)

Külföld. (Ausztria, Spanyolország, Anglia, Franciaország, Németország, Olaszország, Görögország, Törökország, Egyiptus, India.)

Ertesítő; gabonaár.

MAGYARORSZAG és ERDÉLY.

Ő cs. s' ap. kir. felsége a' selmezi kir. sóhivatalnál egy ideigl. mázsamesteri állomásnak létesítését — öszszekölte 300 pft. évi fizetéssel, szabad-szállással és 150 font sójárulékkal — kegyelmesen megengedni méltóztatott.

Az aradi váltótörvényseknél megüresült tollvivőségre Balogh Imre eddigi iktató lón érdemesítve.

Rosztock József, tarczali kir. kamarai tisztartó és pénztárnok folyó évi május 18dikán meghalálozott.

Igénytelen figyelemztetés a' hazai hatóságokhoz és emberbarátokhoz a' szegénység ügyében.

A' szegénység inségein állandóan vagy esetenként segíteni, részint a' különféle hatóságok és előjáróságok hivatalos, részint az egész emberiség erkölcsi kötelezettsége. Valamint a' nép előjárói leginkább inség-törlesztés által bizonyíthatják be isten sáfárinak magokat; ugy általánosan a' könyörület leszebb szikrája az égi szent tűznek bennünk, mely minden embertársban az isten képét és felebarátunkat tekinteti velünk.

Hazánkban nem hiányzanak helyenkint a' felkes hivatalnokok, nem a' könyörülő samaritánok is; a' szegénység nyomora még is sürű és mostoha években csaknem általános. Mi ennek oka? Az, hogy hatóságink inkább szokva vannak a' már bekövetkezett és nyomasztó szükség ellen küzdeni, mint megelőzni azt's e' küzdés rendszeren sikeretlen erőködésben lankad el, mert az eszközök hozzá ekkor gyöngék, a' felakarati pedig ezeket is csak félig használja fel. De legfőbb az, hogy egy pár bő esztendő rendszerint feledtet minden jövőre intézkedést, milyen a' magtárak föllálítása, melyért éhség idején ugyanesak buzgunk; minek az követkevénye, hogy a' beüött szükség idején mi sincs készen, és kapkodás's rendkívüliséggel mentegett erőszakos rendszabások pótolgatják az annak idejében elmulasztott józan kiszámítást és rendszeres munkálatot. — Szokásuk az is hatóságinknak, hogy szeretnek egyedül a' kormány és helytartó-tanács gondoskodására támaszkodni, mellyek sokat tehetnek ugyan's tartoznak is tenni; de nem mindent és egyedül, mert ehez sem erejük sem módjuk. Rendkívüli szükség idején ellítható ugyan a' gabonakivitel és élet-pálínkafőzés, de ez ritkán elegendő eszköz, történhetnek helyenkint segedelmezések, segélygyűjtések, de ezek rendszerint csak eseppek az égető szomjusághoz képest és rendszeren elkésnek; az erőszakos lépések és tulajdoni jog-sértések pedig telhetően kikerülendők már csak a' következtetések előzései végett is.

Szintgy tévedni szoktunk az általános könyörület dolgaiban is's csaknem annyit ártunk vele mint használunk. Vannak, kik a' szentírás azon intését: „balkezed ne tudja, mit jobbold ad" ugy magyarázzák, hogy nem kell ügyelnünk helyes vagy helytelen alamizsnálkodásunkra, nyujtanunk kell mindennek, ki rongyban, sopánykodva és nyomor mimikájával esdekel, ki rivó gyermeket tart előnkbe, lábát

felkötözi's porban fetreng vagy némáskodik; mert isten csak a' jószándékot tekint'i's habár csalódtunk is a' jótéteményzetben, a' mindonható följegyzí javunkra az életkönyvébe alamizsnálkodásunkat. És ez állhat reánk nézve erkölcsileg's a' kiosztogatott néhány garas sem rongálja meg vagyonunkat. De csak kevés fontolgatás után is át kell látnunk, hogy efféle gyakori helytelen adakozás tetemes ártalmára van a' statusnak, sőt magoknak a' jótéteményzeteknek is. Egyedül az élemedett öreg és nyomorék szegények, kik munkára tehetetlenek, tarthatnak méltányosan számot a' status és általános könyörület közvetlen ellátására; és az illyeneket megismertető jegyekkel ellátni minden jól rendezett hatóságnak szoros kötelessége. Ellenben gyermeknek, kit munkára, szorgalomra kellene neveltetni, munka-tehető dolog-kerülőnek és korhelyeknek szabad koldulást engedni, azoknak vaktában alamizsnálkodni anynyi, mint kezeket, jó erkölcsöket, egyszóval hasznos polgárokat lopni el a' hazától, a' henyélést megszerezni, a' valódi szegényeket öket illető jótéteményektől megfosztani, a' statusra szükségtelen terhet venni's minden rosznak, erkölestelenségnek tárkaput nyitni. Azonban egyes lakosnak és jóakaratu keresztyének, az álkoldulástól, háznál vagy uton utfélen menekülnie csaknem lehetetlen; ő vigasztaló orvos és biztos nem lehet; a' megmentés tehát egyenesen a' hatóságokat illeti. Mihelyt ezek megteszik a' magokét's ismertető-jegyekkel látják el a' dolog-tehetetleneket és nyomorékokat, az általános könyörület pártfogottivá lendnek azok, és ez nem tagadta meg az emberiségben magát és égi származását soha.

De a' dolog-tehető szegénység ügyét sem szabad elhanyagolnunk. Lássuk ennek belletét. Ez dolog-kinyilástól, mintegy april elejétől fogva munka-szünetig, mintegy october utóljáig, napszámmal és kis földesekéje vagy szőlőesekéje mivelésével keresi élelmét és téli szükségéi ellátásait. Csak egy részében van meg a' valódi szorgalmi ösztön, még kevesebben az előre-gondoskodás és kiszámítás, és legkevesebben a' megtakarítás; tehát vagy nem keres annyit, mennyit több szorgalom után kereshetne, vagy nem számítja ki az év termékenységét és maga téli szükségéit, vagy még nyáron legtöbbnyire csapszékében fecsérli el keresetét; 's mind ezen esetekben kénytelen egy mostohább év telén eladni marháját, butorát, elzalogosítani földjét, vagy adósságba verni magát, s ha a' jövő kedvezőbb esztendő pótlást nem nyujt, elpusztulni. Itt, tán rendkívüli, éhenhalással fenyegető eseteket kivéve, hatóságok részéről nem alamizna — hanem csak kéznuyjtásnak van helye; mert az némileg normalis állapot's a' pusztán könyörületi nem pedig szorgalmat is ébresztő eszközök itt nyilván kárt okoznának a' statusnak és egyeseknek. Ellenben a' segéd-kéznuyjtás, józanul számítva, szorgalmat ébreszt, kezeket nyer, erkölcsöt javít, az önbizalmat edzve az emberi méltóságot emeli, mit az alamizna-osztás nem ritkán sülyeszt's a' kölcsönös felebaráti szeretet lánczszemeit szorosabban köti meg.

Illy segéd kéz-nuyjtásnak, Liedke G. S. Berlin városa egyik szegénység-bizottsági elnöke találta fel 1845-ben egy alkalmas módját, mellyet az azótai gyakorlat és tapasztalás igen czélszerűnek és sikeresnek bizonyított. Ő tudniillik Berlinnek ugynevezett hamburg-kapui külvárosában egy takaréki egyesületet alakított, 16 jó lelkű és vagyonos polgárból és egy elnökből állott, kik a' csekély fáradságot ingyen vállalák el és a' néhány forintnyi költséget saját erszényökből állíták ki. Ezek a' külvárost

kisebb kerületekre osztván fel, mindegyik kerületecskébe egyegy fertály-mestert rendelének. Ez april első vasárnapján egy rovatos ívet köröztetett maga fertályában, mellyen mindenkinék hónaponkinti jövedelme a' 20 tallért meg nem haladta (mert csak ezek számítottak a' szegénységhez) és tagjai kívántak lenni a' takaréki egyesületnek, beirta nevét, lakását, azon garasok mennyiségét, miket a' megtakarítási idő alatt vasárnaponként az egylet pénztárába befizetni kíván; továbbá maga téli kiváratóságát, ugy mint fát, gyepzőket (Torf) és burgonyát (mert csak e' háromra szorította működését az egyesület) és ezen iv aláírására 14 nap hagyatolt nyitva. Azonban utánfizetéssel később is egész júliusig be lehetett az egyesületbe lépni. April 3ik vasárnapján megkezdett a' megtakarítási időszak, minden aláírt tag befizette aláírt garasait (3 garastól kezdve 15ig és feljebb) befizetéseiről egy ingyen könyvecskét kapott és ezen befizetéseket folytatta vasárnaponként reggel 8 és 9 óra között. Az alapszabályoknál fogva megengedtetik a' tagoknak utánfizetéseket is tenni az aláírt garasokon fölül, ha netalán több keresethez jutottak, vagy több szükségét kívánnak fedezni. A' fertály-mesterek minden hétfőn beadták nyugtatvány mellett az egyesület pénztárnokának a' beszedett pénzeket. A' megtakarítási időszak lefolytával közgyűlés tartatott, az öszszes tagok magok közül, részint közbizalom-nyerés és köztudomást eszközzés, részint ellenőrség végett, 12 tagot választottak a' 17 tagból állott választvány mellé képviselőül's ekkor öszszeszámítottak a' fa, tőzek és burgonya aláírt mennyiségei és a' hegyült garasokból alakult tőke; a' választvány csődöt hirdett hirlapokban az említett kiváratóságok előállítására's a' legbiztosabb és jutányosabb ajánlkozóval 14 nap alatt egyezséget kötött. Ekkor minden tagnak illetőségéhez képest utalványt adott ki, melly mellett ellenőrség alatt egyszerre, vagy 14 naponként átvehette maga illetőségét a' szállítótól. Megtörtént hogy egyik vagy másik tag szerencsés volt másunnan szerezhetni meg magának a' feljegyzett kiváratóságokat, az illyennek és annak, ki az egyletet nem bevásárlásra hanem csak megtakarításra kívánta használni, a' megtakarítási időszak lefolytával készpénzüi adatott vissza gyűjteménye. Voltak ismét, kik megtakarított pénzüket csak egy részét fordították bevásárlásra, a' többit pedig szállásbérre's egyéb szükségre adatták vissza magoknak. Minthogy a' pénz azonnal, a' mint az a' pénztárnoknak adatik, a' takarékpénztárba tétetik kamatra, minden tag nyert kamatostul kapta pénztét vissza.

Ezen egyesület működésének egész előnye e' háromból áll: 1) Eleje vétetik annak, hogy a' dolgozó szegénység naponkénti keresetét elfecsérelje. Ki meggondolja, hogy hazánkban a' kézműves egy szegét nem üt be, a' napszámos pedig csak ámolymunkája körül, ha bor- vagy pálinkáldomással nem serkentetik, és így a' szeszese ital mindketőnek mintegy élet-szükségévé válik, hogy borbóvós hazánkban városon, falun több a' c z é g é r t mutató ház és korcsmargale, serház, mint Angolhonban a' műhely, hogy a' részegeskedésen kívül is mennyi fecsérési csábnak van kitéve főkép nagyobb városokban a' dolgozó szegénység — nem fogja eléggé méltányolhatni és hazánkba is beo-hajthatni ezen előnyt. 2) Minden téli kiváratóság a' n n a k i d e j é b e n, mikor az legjutányosabb, szerezthetik be. Ritka esztendő az, hogy fa, liszt, burgonya's egyéb eleség télen és tavasszal drágább ne legyen, mint öszszel's ez természetes. Az adózó nép adójaért szorítottatik, téli gunyára's egyéb ellátásra van szüksége, tehát eladja öszszel fölösle-

kozás
tanu-
gatoul
most
k leg-
et fel-
nokait
t és i-
egfőbb
O'Con-

347.

rei ut
t illés-

zó Le-
k köve,
őleg a-

apénz-
szon-
zt két-
a' kije-
rés és
lában e-

utáni a-
etni. —
énye a-
hatónak
radalom
rverési
rendel-

2—3

en ren-
intézetí
szasa e-

Budán

való ál-

telepe-

szabad

szabad

és

szabad

és

irtvány

1) Husz-

ilványon

47d. évi

évre ha-

tebát a-

fenérin-

0) prent-

hivatnak.

kir. kamar.

án június

1—3

öledekkel,

5/8 hold-

30 hold-

is ben-

évenként

területü

d. évi ju-

an a' vá-

árverés

847d. évi

at követő

kikiáltási

verő által

erő által

o; egyéb-

tt bánat-

z bocsát-

atni ta-

stei e' vá-

en meg-

évi mart.

V á r j o n

2—3

Kukoricza

0,360—365

— 220 —

— 106 —

0,180—190

0,195—200

— —

6—230—

5,20—205

gét. A földesur és nagyobb természetű is gyakorta nincs módban, vagy nem legszámítóbba gazda ahoz, hogy bevárja a nagyobb árt, tehát az is nagyobbára már őszszel árulja természetvényeit. — Ennélfogva inkábbára csak a kémlők (speculansok) és közvetítő kereskedők (Zwischenhändler) árulják azokat télben és tavasszal, kik telhető nyereszke-
désben üzik kereseteket. Ez is tehát nem megvetendő e-
lőny. 3) Előny az, hogy a bevásárlás a g y b a n ' s en-
nélfogva ismét jutányosabban, és értelmes, jó lelkű férfiak
felügyelése mellett leg j o b b m i n ó s é g b e n eszkö-
zöltetik; a közvetítő kereskedők és kémlők nyereszke-
dése kizáratik ' s mindenben az első kéz szállítására van ügyelet;
a sok szegényből egy gazdag bevásárló alakittatik, kinek
rovására nem számítatik be a garasonkinti nyereség, ha-
nem ki némi tekintélyt és engedélyt nyer a szállító előtt az
által, hogy ezekre menő bevásárlást tesz készpénzen, és
egyszerre. Ez ismét nevezetes előnynek fogja ismérni az,
ki meggondolja, hogy az idei kenyér-szükséget is nem an-
nyira a természetvények hiánya, (mert egyeseknél is szép
főlösegek találtak) mint a kémlők és közvetítő keres-
kedők nyereszke-
dése okozza.

Ezen három anyagi előny igen jótékony eredményt
mutatott Berlin fenemlített külvárosában már mindjárt el-
ső évben. Ugyan is 702 személy lett az együletnek tagja ' s
ennek megtakarított garasai 2204 tallerra rugtak fel. Ez
őszszegen bevásárlott kívántatóságokon lett, kiszámítás ut-
lán, a közvetítő kereskedők áraihoz képest (kikre csekély
pénzével szokott szorolni a szegénység) tiszta nyereség:
2485 tallér, tehát több, mint volt a ' tőke. Következett éven,
fölvülött ezen a tagok száma ' s jelenleg 29 illy takaréki e-
gyesület létezik B e r l i n b e n, mely őszszesen 5401 tagot
számlál, 22 ezer tallérnyi megtakarított őszszeggel.

Es ezen anyagi előnyök mellett, mily megbecsülhet-
len a ' szellemi nyereségek! Mennyi tanult meg számítani, ki
előbb könnyelműleg élte nap után a ' napot! Mennyi szorgalm-
mat ébresztett a ' mutatkozott siker, mennyi önbizalmat,
nyugalmat, kedvet munkához és élethez! Több példa mutat-
kozott a ' szegénység közt még arra is, hogy korhelyek, ha-
nyag férjek és atyák egészen rendes életre tértek, és az é-
vekig számúzve volt házi béke helyreállott a ' családoknál.
Es mind ezt a ' felébredett ő n m u n k á s á g és ő n s e g
é l y t e h e t é k c s a k, m i t p u s z t a a l a m i z s n á l k o d á s e m b e r t ö -
megeknél nem eszközölhet soha!

Ki ezen takaréki társulatok részletességeivel bőve-
ben kíván megismerkedni, olvassa meg magának Liedke-
nek 1847ben Berlinben kijött illy című füzetkáját: Beitrag
zur Hebung der Noth der arbeitenden Classen, durch
Selbsthilfe. —

Midőn ezen, vagy illyenmü társulatokat ajánlok ha-
zám hatóságainak, koránsem oda célezok, hogy megyé-
ink tisztviselősei, városaink tanácsnokai vagy falvaink bí-
ráji hivatalos eljárásukká tegyék ezen egyesületeket. —
Mert azon fölül, hogy gyakran illy eljárásokra nem is ér-
nének, ezek működéséi sem olly természetűek, hogy hivata-
los eljárások örvényeibe merüljenek. Efféle társulatok mű-
ködéséi nem hivatalos kötelezetést hanem azon erélyt és
huzogatót követelik, mit az általános emberiség iránti
szeretet, kegyelet és jóakarattal szoktak szülni. A ' hatóságok
tiszte ezen egyesületek körül, véleményem szerint, testüle-
tileg csak abban határozódniék, hogy eszközöljék illy egye-
sületek keletkezését, adjanak azoknak serkentést, tekintélyt
és ellenőrséget, és fogadtassák el bátorság és nagyobb
bizalom végett pénztárnokaikkal a ' begyülemő megtaka-
rításokat. Lelkesebb hivatalnokainknak, földesurainknak,
lelkészeinknek, jegyzőinknek ' stb. mily hálás, mily kebel-
jutalmazó pálya nyílhatik meg illyenmü működésekből!

Figyelmeztetésül ennyi elég. Igaz, hogy az előadott
társulati eszme fölfedezése, mélységben, újdonságban,
nem épen állná ki a ' versenyt Newton gravitációi törvényé-
vel vagy Fulton gőzsajkájával, azonban vet még is vala-
mit Colomb tojásához. (*) F á y A n d r á s.

BUDAPESTI NAPLÓ.

Memento (comedere) mor! Pestmegye rendei legújab-
ban ismét huszonötezer pengő forintot ajánlottak meg az
inszgeskedők szükségéi födözésére. Csak tetteket uraim, tet-
teket, nem pedig cizra szót, mert a ' szegény ember nem a'
halló — hanem evő — tehetségének szerető leginkább hasz-
nát venni most.

B. aligazgatóságáról még eddig semmi bizonyos. Hirszer-
int három ezer váltó forint ajánlatát B-nak az aligazgató-
ságról. Már, uraim legyünk méltányosak! hisz egy aligazgató
a ' mennyi mérget megiszik, ha mind azt a ' gyógyszerár-
ban font számmra megfizetné, alig lenne arra elég a ' három
ezer forint, hát még hol van annak ára, a ' miért megiszik! Vagy
talán azért nem adják meg a ' háromezer forintot p e n g ő -
b e n, mert mióta jobbadán a ' színház ü r e s. mindent k o n -
g o b a n fizetnek! ?!

(*) A ' korszerű és közüdvü tárgy tekintetéből, tisztelet-
tel kéretnek a ' t. cz. hírlap-szerkesztőségek, ezen cikknek
vagy egészben, mi jobb, vagy legalább kivonathban, lapjaik-
ba leendő fölvetelére. F á y.

A dramabíró választvány dolgában is szabadon egy-
pár szót szólnunk. E ' lapokban elődöm kiszámítá a ' Pesten
létező titkos dramáirókat, megmutatván egyszersmind; mily
p a s s i o n a t u s f ü t t y ö s ö k e z e n u r a k, ha egy új darab bu-
kásnak indul. ' S illyen buktik alkalmakor egyszersmind
boszul állnak a ' bíráló választványon, mely az illy titkos dra-
máirók gyermekeknek borzas üstökét atyailag meg szokta
cizálni. De vannak ismét esetek, hogy a ' bíráló választvány
szerfölötti engedékenysége olly lágyteljeségeket hozott szin-
padra, hogy a ' közönség a ' rovásolásnak kumaradással akar
véget vetni. Igen h i h e t ő d o l g: — de aligha úgy nincs, mert
a ' bíráló választvány némelly egységességének a ' közönség ' s
leginkább a ' színház maga adja meg később árát. E ' szerint
tehát oda kell intézkedniük, hogy se az író ne kedvetlenít-
sék el, se a ' közönség ne ámtassék. Legyen bíráló választ-
vány; áljon hat tagból; a ' beadott mű megbíráására nevez-
zen a ' szinigazgató e ' választványból háromat, kik a ' l e h e t ő -
l e g a l k a l m a z h a t ó s z i g o r m e l l e t t j á r j a n a k
e l ú g y, hogy a ' mű szerzője maga részéről válaszson saját
baráti vagy jóakarójából ismét háromat, — őszszesen a ' hat
tag a ' szinészek köréből egy elnököt, szokott határozó sza-
vazattal. Ha a ' színház műteremtőket választand bírálókat, az el-
lenőrködés eléggé szigorú lehet; valamint az író is önmaga
választotta embereiben megbízhatik. Az ügy-eldöntés tit-
kos szavazattal végződik. De nem kell feledni, hogy ingyen
csak a ' halál; adjon az igazgatóság saját bírálóinak fizetést,
p. o. kétszáz pengő forintot fejenként, mi kárpótólva lesz az-
által, hogy a ' közönség főcziműekkel nem sarczoltatván,
a ' színházat igen hihetőleg a ' felemelt árak mellett is inkább
fogná látogatni. Mi az író által választand embereket illeti,
meggyőződhetik bárki is, hogy a ' leggyakorlatlanabb kezdő
sem fogna holmi ügyetlen, avatlatlan te-poharas barátokat
oda tolni, mert több az illyen emberekben a ' félénkség és
tisztélet a ' bírálók iránt, semhogy azokat holmi gőzenguz
emberek oda csodításával boshantani merné!

Kimondhatlanul örvendünk, hogy önkönek v i z e s ú j -
donsággal szolgálhatunk; az eső pár nap óta mindennapi
vendégünk, utczánk lágyulnak, valamint keblünk is annyira
megkönyebbült, mintha csak ma lo m k ő eset volt na le
róla; ' s minthogy a ' gabona-kereskedők számadása egy kis-
megecsökkent, vegyék fölünk emlékül ezen ma lo m k ő -
v e t, kössék nyakukra, ' s menjenek a ' dunapartja halászi
a ' zavarosban. — Lássák önök, mi szép példát mutatott ö-
nöknek az Udvezítő az öt árpakenyérről és két hallal; de hisz
önök a ' keresztesség helyett a ' k ö r n y ü l m e t é l é s t hiszik,
' s az árpás zsákról így okoskodnak: ki a ' felebaráti szeretet-
re támaszkodk, süssön belőle kenyeret, ' s ha azzal is jólakik:
adja isten egészségére!!!

A ' typhus (hagymáz) még mindig dühöng a ' kórházak-
ban, — legnagyobb fájdalomra ismét egy fiatal orvos lett
áldozata a ' járványnak. Dr. Otoeska, rökus-kórházi segéd,
reményteljes fiatal ember, életének legszebb korában ragad-
tatott ki közölni. Elszomorodott szívvel állunk mi barátai
halálós ágyánál, néma fájdalommal nézve hidegült tetemét,
mellyben eddig egy nemes baráti lélek lakott. Higgyék meg
önök, illy rögtön halál olly annyira lehangozja az élet, hogy
ámbár a ' végzet szavában megnyugszunk is, de midőn a ' ha-
lál amugy rugd fel — hagy ott-móda kap ki hol egyet, hol
mást közölni: elhagy bennünket a ' hideg vér. — De késő a'
panasz, midőn már a ' bánatnál vagyunk. Béke hamvainak!

A ' mult évi iparműkiállításán kitüntetett művek díjazta-
tása ma fog megtörténni. Ez magában igen szép dolog, de
míg czéhviszonyaink rendezve nem lesznek, ezen kitüntetések
kevés eredményre vezetnek. Többen vannak a ' mai napon
díjaztatandók között, ugynevezett k o n t á r o k, kik kevés
keresményükből nem bírták a ' czéh korsaját megtölteni, ' s
kénytelenek a ' legnagyobb állapotban tengődni, míg
valamikép eltalálhatják mértéket a ' czéhkorsó torkának!...
Többet ösmerünk ezen fiatal iparosok között, kik a ' mivel-
tebb országokat dícséretes credvénnyel utazták meg azon
jó reményben, hogy talán a ' czéhkorsó itt is addig járt a ' k ü -
t r a, akarám mondani: t o r o k r a, hogy végre már is eltö-
rött; de fájdalom, valamennyi czéhből van; ' s mint a ' rajtok
levő számok bizonyítják, már anno 1780ban is toroklásában
szenvedtek. — Igy sinylódik műiparunk az avult eszmék roz-
sdái alatt. — Mestereink nagyobb része egykoru a ' kakukos ó-
rával, ' s ha a ' szegény fiatal iparos boldogsága órájának üt-
sét várja, mindig csak azt hallja: kakuk, kakuk, kakuk!

A ' vasútvonalon tegnap ismét baj történt: a ' conducto-
rok egyke, mielőtt a ' gép megállott a ' pályafőnél, könnyelmű-
en leugr k, — lábai megcsuszamodván épen a ' kerekre elibe
esik a ' kocsi alá: ' s alig egy arasznyi távolságra tőle meg-
állott a ' kocs: csak egy gondolatnyi sebességgel több, ' s ő
most mennyországban volna.

Egy alföldi hazánkfia Pesten vásárolk hű bajtársával egy-
nagy komondorral a ' borbélyműhelybe tért. A ' komondor e-
gyik szögletbe huzódván gazdáját figyelmesen nézte, de mi-
dőn amaz arczát egészen beszappanozva látta ' s a borbélyt
fényes késével nyaka körül forogni szemlélte, annyira elbor-
zadt, hogy jédleiben az ajtóra sem találván az ablakon szö-
kött ki, talán még most is szalad, ' s gazdájá a ' borotválási
díj mellett az ablak árát is kénytelen volt megfizetni.

Irodalmi újdonságul legújabban a ' Kisfaludy-társaság
által jutalmazott „Toldy Arany Jánostól; „Szuhay Mátyás“
Tompától; „Bosnyák Zsófia“ Garaytól, egy csinos füzetben
megjelent Ara e ' kötetnek 1 pft. A ' legjelesb irodalmi ter-
mékek egyikére (Toldyra) figyelmeztetjük olvasóinkat. —
Ezenkívül még két mű jelent meg Enich Gusztáv bizomá-
nyában: a ' hirneves Tompa Mihálynak legújabb versgyűjte-
ménye gyönyörű kiadásban; ' s Vas Gerebennek „Eletképek
és Darázs-fészék“ című humoristkájá. Továbbá

D ö b r e n t e i G á b o r v e t e r a n i r ó n k t ö l m e g j e l e n t e k ' s E g -
genberger könyvkereskedésében megkérdezhetők: H u s z á r
d a l o k. Egy kötetben, csinos 2 ed rében finom papírra
nyomva őszszesen 45 dall tartalmaz; köztök 25 általában
katonadal, h a t g y a l o g k é: 14 pedig huszároké. Ezen vers-
gyűjtemény ára 30 prk; vitélzörend számára azonban, ha
huszával vétetnék, példány, tisztur ellennyugtatóványára kö-

tete 20 prk. Ime a ' tiszt. író megemlékezik a ' hazát védő bajnok
seregéről is, ezen a ' sor, hogy nemzeté irodalma iránti részvé-
tét minél buzgóbban tartsítsa.

Megjelentek továbbá: U l l i j e g y z e t e k M é h e s S á -
mueltől, egy p. forintért megszereshetők minden könyvke-
reskedésben; ugyanilly helyeken kapható: „Rövid törvény-
tudománykérdések és feleletekbe foglalva“ írta Szücs Lajos
köz- és váltóüggyvéd; ' s végre N e v e l é s i e m l é k l a p o k:
kiadva és szerkesztve dr. Tavassy Lajos a ' pesti prot. ev. ta-
nár-dák tanára által. Tekintve hazánkban a ' nevelés állapotát
' s ama szükségét, mely ennek naponként egyegy hiányát tár-
ja fel, nem lehet kívánatosabban említnünk, mint hogy a ' ne-
velésre vonatkozó illy jeles dolgozatok, minő a ' szó alatti is,
minél számosabb vevo- és olvasóra találjanak.

A ' győri „Hazánk“ jövő félévben egészen új alakban
fog megjelenni: papirosa szebb, alakja csinosabb leend, vala-
mint tartalmát is érdekesítendő dr. Kovács Pál műértése ' s
gondossága, mit lapja körül fáradszhatlanul intézget. ☉

TÖRVÉNYHATÓSÁGOK.

PESTMEGYE. Folyó hó Sán Pestmegye rendei ez évi
sorszerinti második közgyűléseket tarták, melyre tanács-
kozók és hallgatók legnagyobb számmal jelentek meg. A'
karzatokon meglepő tarkázatban levő hölgyek szünte muta-
ták, miszerint a ' közügyek elintézése kröülü tanácskozásokat
ők is szivesen hallgatják; ' s hol kell, azokat részvétükkel elő-
is segítendik. Az ülést főispánhelyettes ő n s g a nyitá meg
azon való örvendezéssel hogy a ' k k é s r k e t illy számosan ' s
illy fris egészségben köszönteni szerencsés, ' s a ' higgadt ta-
nácskozást, figyelmet, türelmet hallgatólág ajánlván átve-
zint a ' gyűlést annak első teendőjére, mi bevett szokás szer-
int mindig a ' kisgyűlési jegyzőkönyvek hitelesítése; ezek
folytán merült fel a ' mai idők legfontosabb kérdése: a ' k ö -
z ö n s é g e s i n s é g.

Pestmegyerr. a ' népségnek netán bekövetkezhető
veszélyeit megelőzendők még mult évben 50 ezer forintot
ajánltak meg a ' nélkülözésben szenvedő adózók szükségéi
enyhítésére; ugyanekkor a ' közgyűlés egy kebelbeli választ-
ványt nevezett ki, mely ezen ajánlat kivetésére, behajtásá-
ra ' s illető czélra fordítására, nemkülönbön arra bizatott
meg, hogy minden e ' térre vonatkozó jelenetet figyelem-
mel kísérve, eljárásról ' s netán a ' szomorubb körülmények
elosztatására czélzó javaslatiról a ' rendeket koronként tu-
dósítsa. Olvasónk előtt tudva van, miként a ' küldöttség ezen
megbízatását a ' f. eszt. két közgyűlés alatt hiven teljesítette,
miért is a ' rendek osztatlan helyeslését megérdemlé. Leg-
újabbban pedig a ' mindinkább érezhetőn jelentkezni kezdő
szükségről ' s erre vonatkozólag a ' megye állapotáról olly
jelentéssel lépett föl, mely a ' megyének rögtön intézked-
sét teszi halaszthatanná, ha a ' legszomorubb következe-
seket bevárni nem akarják.

Ezen jelentés nyomán kitünt, mikép a ' küldöttség ál-
tal véghez vitt természetvényű őszszzeiratáskor Pest városá-
ban 120 ezer mérő gabonánál nem találtak több, ' s hogy
a ' vidéken számos helység van, melyek lakóji semmi ga-
bonával nem bírnak ' s ekép ha a ' megyei hatóság nem
gondoskodik ezen ügy hagyottakról, közel h a t v a n e -
z e r e m b e r n e z e g y b o r z a l m s j ö v ö n e k e l i b e; ' s ha a'
megye 400 ezerre menő népességét veszzük ' s ezek közt
számos ollyat, kik épen semmit sem mutathatnak elő, a ' kül-
döttség kénytelennek érzi magát újabb teher-elvállalást
hozni javaslatba. — A ' szükség-állapotnak illyetén ismér-
tetésénél előadott, mikép a ' gabonának olly csekély men-
nyiségbeni találatásakor, nehogy a ' megye házi szükségéi
is födözetlenül maradjanak, vagy később nagyobb áldozat-
tal láttathassanak el, 2000 mérő gabonának megvásárlása
határozottat el; a ' rabokról ollyatén intézkedés történt,
hogy eddigi két napi élelembeli járandóságukat ezután há-
rom napra nyereudik. ' S mivel az illyen közbaj czélzserü
elintézésére szolgáló eszközöknek minden forrásai felhasz-
nálóndók, a ' megye tehetősebb birtokosai, kiknek magtára-
ikban számos gabna-készlet mondatott elzárva hervenni —
felszölyttattak, hogy a ' közszükséget figyelembe véve, a ' ma-
guk házi szükségére venni szándékozóik előtt nyitnák meg
élettársaikat. Mely felhívás az illetőknél emberszerető ke-
belre találván minden részről az eljáró alispáni hivatal szí-
ves szolgálati készséggel találkozott; illyenek a ' számosak
köz t. Podmaniczky, Blaskovics, Irsay, a ' kalocsai érsek,
' stb. Kik részint maguk tarták szükségét szenvedő jobbá-
gyaikat, részint a ' venni kívánóknak néhány forinttal alább
adák gabonájokat, a ' mint a ' piaci folyó ár volt.

E ' pontnál felolvasatott az elmondottakkal kaposo-
latban a ' nm. helytartó tanács által körzésbe hozatott in-
tézvénye, melyben a ' gabonával ' s minden az élelmi szerek-
hez tartozó természetvényekkel üzérkedés a ' hazai törvé-
nyek értelmében tilalmaztatik. A ' rr. ezen intézvény folytán
kibocsátkozta vitaközsásaiban ama segédeszközökre, mikre
a ' kenyérben megszorult adózó támaszkodni szokott, ' s
méltánylással említett meg a ' megye pártfogása alatt álló
takarékpénztár előzékenysége, mely a ' megkivántató okle-
velekre a ' hozzá folyamodott adózók mindig kész köl-
csön által segítini; azonban eszrevétel tétetett az ollyan ok-
leveleket kiadó megyei hivatalok ellen, melyek a ' rendkívüli

taksák fölszedegetése által a szegény embernek ezen ut megjárhatását is igen nehezíti teszik, minthogy a takarékpénztári kölcsön-észközlethez kívántató oklevelek 36, mások szerint 38 pfrtba is kerültek, mi a szegény parasztnak bizony nem a legtürelmesebb jótékonyosság; e panasz, vagy inkább észrevétel kiválsólag a levéltári és jegyzői hivatal ellen tétel; miért is központi szolgabíró az ilyen okleveleknek ezentul ingyen kiadását indítványozá, mit azonban a határozatot kimondó elnök oda módosított: hogy nagyon jó lesz ugyan, ha az illy bizonyítványok ingyen adatnak ki, de azért a szokás által megállapított taksák eltörlése iránt határozatot hozni nem tartja tanácsosnak, és a rr. sem tarták annak.

Ezen kis intermezzo után a tanácskozás ismét a szőnyegen forgó tárgyra vitétt vissza, s részint a küldöttség javaslata, részint egyes belészólók nézetei taglalatak a kor elelmi szükségét; B. P. ügyvéd ur is igen igen értelmes hangon elmondá hogy ő: a p o c s e k o l a s t meg szűntetni akarja; azaz nem engedni azt: hogy a pórnók fazekát vásárolván azt abba főrő szembagonával tegyék úgy, hogy gyümölcsöt gabonán vásároljanak stb. Végre is a bizottság javaslatainak két pontja ragadá meg az annyi részletre osztott rendi figyelmet. Az első pontban — miután a bizottság előadá: hogy a tavaly megajánlott 50 ezerből közel 40 ezer beszédetett, s hogy ennek egy része a kívánt czélra fordított, de még 23 ezer s néhány száz forint van belőle szabad rendelkezésre, mi azonban — tekintve az idő könyörtelenségét, mely silány aratással igérkezik, a majd bekövetkezendő bajok elhárítására épen nem leend elég, azért is ehhez pótlékul szinte a megye nemessége által fizetendő még 25 ezer pfrtot javasol megajánlatni, az előbbi ajánlat kulcsa szerint; tulajdonképp csak 20 ezret kívánt volna a bizottság ajánlatni, de ez újabb kivételt stb kívánt volna, holott a 25 épen felét tevén az 50 nek, kik tudja: hogy az első járandóságnak most épen felét fogja fizetni; aztán azon egy két ezer pfrt nem is olly sok pénz! Második pontban javaslá a bizottság, hogy mivel sok helység van ollyan, melyben semmi gabona nem találtatik, ennél fogva hasznos intézkedés lenne, ha a rr. mindjárt aratás után őszeiratnak a nép természetét s ebből számították aztán ki: mennyi kívántatik még beszerzésre; mely mennyiséget folyó áron azonnal megvétetnék. Nemkülönbön igyekeznek egyes adózónak hitelt szerezni; ekép a megye egészen cselekvő uton mind a gabonának határaiból kivételét meggátolná, mind pedig a gabona ár esökkenését eszközölné. Ezen javaslato közhelyesséssel fogadtatván elnök által határozatképen is kimondattak.

Ugyanezen inséggel rokon kapcsolatban olvastatott ns Hevesmegyének hivatalos üzenete, melyben szomszédi barátság és jóakarattal tudatja velünk: hogy mivel gabna dolgában megszorult, nehogy éhen is kénytelen legyen halni, mindennemű gabna kivételét, ugy főzelék és ázalék kihordatását is ellitotta. Egyuttal a gabnafajokra megállapított piaci árt is tudatja, mely következő: tiszta buza 30 vrt köb; kétszeres: 25 vrt, rozsa: 22 vrt 30 kr, árpáé 20 vrt, zabé 4 vrt 30 kr. A rr. ezt szükséges tudomásul vevék.

(Folyt. köv.)

HADJU KERÜLET. Folyó majus 25kén alkaptányi elnöklet alatt vevé a ker.közgy. kezdetét s kölcsönös üdvözlése után alkaptány ur előterjeszté, hogy főkapitány ur házi körülményei miatt mai napon meg nem jelenhetvén, csak másnapra fog beérkezni s így az üdvös elnöki évnegyedes jelentés helyett felsőbb parancsolatok tárgyalása mellett izadtuk által az első napot, melyek közül figyelmet érdemlők voltak: egy, melyben több most nemesedett család nak, kihirdetés végett valamelyik megyétől nyert bizonyítványai bemutatásakor azok jegyzőkönyvbe szórul szóra iratni s másolatban a hitó tanácshoz felküldetni parancsoltatnak, meghagyatván hogy jövőre az illyen nemesek mindaddig a kétségtelenek sorába ne iktattassanak, mig azokra nézve felsőbb jóváhagyás nem érkezendik. Ezen k. intézvény heves vitát idézett elő, mert némelyek abban igen nagy sérelmet láttak, s azt javaslák, hogy a bizonyítványok terjesztésének ugyan föl, de azok ususban hagyassanak meg s az illető szomszéd Szabolcsmegyének adjuk tudtára, hogy az általa kiadott nemesi bizonyítványok tőlünk felkivántatnak s a nemesek is mindaddig, mig felsőbb jóváhagyás nem érkezendik, azoknak ne tekintessenek, meghagyatik. Voltak kik azt mondták, hogy írjuk meg a nm. m. k. hitó tanácsnak, miszerint azon nemesi bizonyítványokat ne tölünk, hanem az illető megyéktől kívánjatel, végre a nagy többség ezen k.intézvényben sérelmet nem látván azt egész kiterjedésben teljesítendőnek sürgette, a határozat ez utóbbi szellemben tétel. Egy másik azon hajdu atyánklait, kik a H. Bősözörményben kiosztatni rendelt löherébkert fölmérését ellenszegüléssel gátolták, tiszti kereset alá vonatni rendelé; teljesítetni határozatott. Egy másik Hadház városban főorvosi állomás-rendszeresítésre s gyógyszerterfelállítatásra adott engedélyt közlé.

A levelezések közül kitűnő volt Mária Dorothea özvegy nádorné ő fensége válaszirata, elhunyt nádor ő fensége haláláni fájdalomkat kijelentő feliratunkra; Borsodmegye isméretes körlevele a nádor-választás iránt, mit miután e tényben kelt határozatunkkal összehangzó tudomásul vettünk, másnap főkapitány ur beérkezvén, az évnegyedes jelentéssel nyitá meg az ülést. És pedig 1ör. A közegészség állapotára nézve előterjeszté, hogy az megnyugtató, ámbár aggodalmat szült, hogy a felföldről naponként százával letödulő éhes nép, kik közül sokan elhalnak, valami ragályos nyavalyát honosit meg különösen Nánás és Dorog városokban; de miután a kerületi főorvos azt rendeltől megvizsgálta s ragályos nyavalyának semmi jelére nem talált, azon aggodalom megszűnt; előterjeszté továbbá a közinség dolgában, hogy kétszeresen megmaradt azon aggodalom, miszerint a felföldről levándorló s inséggel küzdő nép szinte az élet árának naponkénti felszökkenése miatt majd utolsó inséggel küzdő lakosainkat meglepvén, kéregetései által tetemesen ostorozza, bár az élet ára annyira felszokkent, hogy a buza köb 37—40 váltó for. a kétszeresé: 35—36 vrt, a rozsa: 30—32 vrt, a tengerié: 28 vrt, mi miatt lakosaink is élelmök beszerzésére majd majd tehetetlenek, jelentvén hogy a városokon olly rendeléseket tett, miszerint a bevándorló eléhezett beteges felföldieket kórházba vitessék, orvosoltassák s élelmezéssel láttassák a pénztáraikból számadás vezetés mellett, alapos remény lévén arra, hogy azon költségeket a magyar kinstár megtérítendé: errenézve az elnöki rendelkezésen kívül, b. Vay Miklós ő exca megkéretni rendeltetett, hogy olly intézkedéseket méltóztassék a felföldi hatóságoknál tenni, miszerint azok lakosai koldulás végett vidékinkre ne jöhessenek, megirátván azon rendelésünk is, miszerint mi azon vándorlókat a betegek kivételével, mind hazájokba visszatérítetendjük. Egyébiránt a városoknak meghagyatott, hogy a lakosok élelmezésükre nézve gondos figyelemmel legyenek s ha netalán e részben valami rendkívüli intézkedések szükségé állana elő, a kerületi elnökséget tüstint tudósítsák. 2ör. Az adóra nézve, jelen szomorú időkben s nyomasztó körülmények között kevés siker és kilátás. — 3ör. A közbátorság és erkölcsiség jó lábon áll, semmi rendkívüli tény nem zavartatott meg, a rabok száma: 105, elítelt: 90; itéletlen: 15; közkenyeren van: 56, kiknek száma naponként szaporodik. — Határozatott: hogy a rabok számára rozs és tengeri vettessék s kenyér abból süttessék. Végre 4er a közgazság kiszolgáltatása a kerület keblében általjában kielégítő. —

Elnök főkapitány ur még egy jelentéssel lepett meg benünk, mely néhai Földi János hajdukerületi főorvos s hazánk egyik jeles tudósának sirhalma mellett a hadházi sírkertben történt ünnepélyét tartalmazá, mit egész terjedelmében érdekessége miatt ide mellékelek azon kérelemmel, hogy annak t. szerkesztő ur a Társalkodóban egy kis helyet engedni méltóztassék. *) Ugyhiszem, Földi János emléke az utókortól azt megérdemli! Szép jelenet volt az, midőn elnök főkapitány ur Földi J-nak önmaga által készített sirversét olvasá fel s hazafiai érzelemtől elfogulva, szeméibe könyeseppék tódulának úgy, hogy a felolvasást nem folytathatván, azt a főjegyző végezte be!

Tárgyalatott ezeketán többrendű parancs és levelezések, melyek közül még királyi biztos ő mlsága azon tudósítását közlöm, melyben tudatja, hogy az ügyészi hivatalra nézve, mult tudósításomban érintett felsőbb parancs következtében június hó 14én tisztujtást tartand s így foltozunk. — Szőnyegre hozatott ez uttal, hogy Debreczen város magát s homok-tengerét árokkal körülvéven, vámot állított fel és szed még azoktól is, kik a városon keresztülutaznak, kik jóságukat a homokon elesigázzák s kik Debreczenbe, a sárözönbe jóságostul leülepednek. Valóban szép haladás Debreczen várostól a kereskedés s a szorgalom-élnékités tekintéből, hogy mig a szegény utas, kinek magában már az is büntetés, hogy Debreczen irtózatot utján keresztül kell mennie, még vámot is fizessen! — Ehez ugy hiszszük, nem kell commentár — Debreczen város megkerestetni rendeltetett szomszédaságosan, hogy azon vámszedést szüntesse meg, mint jogtalant és kereskedésgátlót, nehogy fels. helyen kénytelenitessünk annak megszüntetése iránt lépéseket tenni, mit el sem mulasztandunk. Jövő közgyülésünk augst. 30dikán, törvényszékünk pedig sept. 6kán veszi kezdetét. Időjárásunk szerfölött szomorú, a szárazság rettentő s a jövőre aggasztólag tekintenek minden rendű földbirtokosunk. Dorogi.

VÁROSOK KÖRÉBŐL. Gölcibányáról érkezett tudósítások szerint ezen vár. keblében nem rég támadt tüzvész számos lakházat s egyéb melléképületeket döntvén hamuba, ez a lakosok közt a legszomorubb jelenetet s mégis jésztőbb jövőrei kilátást eszközöl. Segélyzések ugyan nem hiányzanak az emberszeretők részéről, de mind ez csak

*) Társalkodónk mai száma közlendi. Szerk.

pillanatnyi, s nem háríthatja el a következt. A helyzet sulyát igen érezteti az, hogy a felsőbb megyék kivándoroltai éhes gyomorral szédelegve lépik el az utcákat könyörögve a könyörület alamizsnáért, mind ezek mellett az élet ára észrevehetőleg emelkedik, a munka fogy, a nélkülözés valóságos szűkölködés küszöbén áll stb. Ugyane városban az ágost. vallásuk tisztánneni kerületének július elején tartandó gyűlésére előkészületek tételnek.

PESTVÁROS 1846dik évi rendőrségi kihágásainak áttekintése. A lefolyt évi fenytő törvényszéki kimutatás után a rendőri kihágások száma 1846d. évben négyszerte több mint a bünyügi eseteké; volt t. i. 3794 (míg az utolsókul csak 874), sőt az 1845dik évhez képest tetemesen szaporodott, bár mostanig, hoszasb időszakon keresztül, évről évre folyton kevesbült. Volt jelesen

1840ben a befogottak száma 7045

1841ben	"	"	4798 v. is 2247tel kevesebb
1842ben	"	"	4662 " 136tal "
1843ban	"	"	4502 " 160nal "
1844ben	"	"	4057 " 445tel "
1845ben	"	"	3388 " 669czel "

ellenben

1846ban " " 3794 tehát 406tal több mint

a legközelebb mult évben. Tekintetbe veendő, hogy a rendőri eljárás alatt voltak többsége utlevélnélküli csavargó, mesterlegény, kik sem mestereknél, sem a legénytanján nem tartózkodnak, engedelemmel el nem látott házalók, gazdátlan cselédek, kik szállásbizonyítvány nélkül kóborognak, éjjelenként portázó kéjszemélyek s több illyen; egyébiránt ezen nem örvendetes szaporodás ama szomorú helyzetből, t. i. a csekélyebb kereset mellett tulnyomorgató szükségéből is magyarázható, minek még károsabb hatása is lehetett volna ez esztben, mi természetesen csak a főbajt, melyben szenvedünk, t. i. a minden világrészből ide özönlő földönfutók csődülését képes előmozdítani. Ugy találjuk, hogy a főlebb kimutatott pussal összehangzólag 396tal többet kellett vala e városból kikisérteni (t. i. 1219et), mint 1845dik évben. Egyébiránt az arány, — melyben a benszült pesti lakosság, a vidék s a nem magyar örökös tartományok (a külfölddel együtt) vannak a rendőri kihágások évszámához, — körülbelül egyformának látszik. Így az utolsó két évben a befogottak száma

1845ben:

pestiek 709 vagyis 21%-je az egésznek

vidékiek, Magyarországbán

születtek 2100 " 62 " "

külföldiek 579 " 17 " "

1846ban:

pestiek 1011 " 26 " "

vidékiek, Magyarországbán

születtek 2211 " 59 " "

külföldiek 572 " 15 " "

Habár az 1846ki arány a pesti benszültökre nézve valamivel kedvezetlenebb, mégis 3/4ed részben a bevándorlotak töltik ki az egész összeget, kik a főbörtön s dologháznak jelöljei, s ezek, ha város sorompóján kikisértenek is, csakhamar találnak utat a városba visszatérésre.

A rendőri kihágásoknál több némbert tapasztalunk részesnek, mint a bünmerényeknél. Némi osztályozás szerint a rendőri kihágás elkövetőinek 63 száztölja (2426) férfi, és 37 száztölja (1368) nő.

Életkorra nézve 16 éven alui esik 600 egyed vagy is 16 száztöl:

16—24 év között 1160, vagyis 31 száztöl,

24—50 " 1440 " 38 "

50— fölü 594 " 15 "

Sajnosan kell itt is tapasztalunk, hogy az ifju kor aránylag olly magas számot képez az egészben, s komolyan ént rendszabályokról gondoskodásra, melyek által minden életkor, mig fogékony a megjavulásra, kiragadtassék az elhagyatottságból, miben ezeknek nagy része fölnevezszik.

Rendőri eljárás alatt voltak 1846ban vallásra nézve

2576 vagyis körülbelül 68 száztöl katolikus,

352 " " 9 " evangélikus,

349 " " 9 " reformatus,

157 " " 4 " gör. n. egyes.

411 " " 10 " zsidó.

Itt ismét előfordul már az 1845dik évről készített áttekintés alkalmakor tett észrevétel, hogy a zsidó-népességnél aránylag sokkal gyakoribb a bünmerény, mint a rendőri áthágás; mig a főlebbi részletezésben csak körülbelül 10 száztölival játszik, a bünmerényi évszámában 19 száztöliban részes!

A mult évi népesség lajstromának egybevetéséből az világlik ki, hogy minden 26dik egyedre a népességből

*) Azon nevezetes statistikai adatok miatt, melyeket ezen áttekintés magában foglal, czélszerűnek tartottuk lapunkba átvenni a „Pester Zeitung” és Bp. II. után. Szerk.

egyegy rendőri kihágás esik; továbbá a férfi népességből minden 21dik férfi rendőri kihágást követ el; a népességből pedig minden 37 egyedre csak egy rendőri kihágás jut; minél mindazáltal nem kell felejtenuk, miszerint itt csak az összeirt népesség értetik, és hogy — mint említettett — a bezárattak közül a pesti csak valamivel volt több ¼dnél.

Azon ohajtással zárjuk be ezen értekezésünket, vajha sikerülne egyéb nevezetes hazai városokról is statistikai adatokat az itt megfettett — fővárosunkra vonatkozó — körülmények fölött nyerhetni.

ERDÉLYI ORSZÁGGYÜLÉS.

LV. Országos ülés május 17. (Az urbériszék eljárása.) Hunyadmegye e. köv. A XIII törvényjavaslat harmadik ágára t. i. az urbéri szék eljárására nézve következő javaslatot terjesztett elő: Minden urbéri panasz az egész tárgyat, minden vád vagy követelési pontokat és bizonyító okokat magában foglaló kérelemlevellel mellett az urbéri táblának beadatván, az ellenféllel 8ad nap alatti felelettelre válasz útján közöltetik, mire a bepanaszolt fél a közlés kézbesítésétől számílandó 8ad nap alatt feleletét summásan, lehető kifogásaival, mensége érdemét támogató oklevelei bemutatása mellett megtenni, vagy ha menségeit támogatható bizonyítványai megszerzésére huzamosabb határidőre lenne szüksége, annak meghosszabbítása iránt az urbéri táblát megtalálni köteles, mely is a tárgy érdeméhez képest újabb határidőt enged; a felelet bevételével, ha az urbéri tábla a tárgyat kimerítettnek találja, azt érdemleg ellátja, ha pedig valami kétség maradna fenn, annak állásához képest, vagy bővebb felvilágosítás végett, a panaszoló félnek egy bizonyos határidőre átadja, vagy az ellenkező állítások kitisztására nyomozást rendel. Ha ezen eljárások után a panasz érdemében kelt határozaton valamelyik fél nem lenne megnyugodva, ezen meg nem nyugvását köteles 8ad nap alatt az urbéri táblának bejelenteni, midőn is a panaszos tárgy folyamatát illető észrevételei, ügyigazolási okai megtételére mind két félnek 15, 15 nap adatik, mire nézve ügyelettel leend az urbéri tábla, hogy a bejelentett meg nem nyugvás idejétől számílandó 30 nap alatt a kereset minden adataival perlaistrom (rotulus) mellett a főkörmányszékhez felküldessék, ez által azonban a következő §ban megirt eseteken kívül, az elégtétel föl nem függesztetik, egyébiránt a panasz ellátása közötti esetekben a feleknek folyamodási szabadsága nincs, és ha még is tételnék az, felfüggesztő ereje leend. Általában minden kimozdítás esetében úgy midőn a panasz tárgya a visszahelyezés (repositio) vagy a XIII tör. czikk 3ik, 4ik §-ában megszabott büntetésen kívül 50 forinton felüli, a határozat elégtételbe vétele a k. kormány vég határozata leérkezéig felfüggesztetik, az 50 forint aluli panasz tárgyában hozott határozat pedig birtokon kívül elégtételbe vétetni rendeltetik. Az elégtételt a rend. elégtételő tiszt (executor) törvényszünet ideje alatt is végbe viszi, melyek folyama alatt, ha a határozaton túl lépőleg lenne az eljárás, a sérelmes szabadságában áll ellen állani, de okait a legközelebbi urbéri táblai ülésre beadni, s az elégtételő eljárás elleni sérelmeit felfedezve ellenállása helyességét igazolni, s így visszautasító választ eszközölni köteles; ellenesetben, mint szinte akkor is, midőn az elégtételt megelőzőleg is akadályozná, a fő tiszt kötelességében állandó, a határozatnak mentül rövidebb utoni elégtételbe vételét eszközölni; mire nézve alázatos felterjesztés útján olly intézkedés-tétel iránt lesz ő felsége jobbágyi alázattal megkérendő, hogy azon esetre, ha a főtisztnek katonai segedelemre lenne szüksége, azt a közelebbi katonai hatóság, a főtiszt hivatalos megtalálására szolgáltsa ki. Minden esetekben előforduló becsük, a járásbeli szolgabíró, duló közbejöttével tételnék és pedig olly móddal, hogy mind követelő, mind a követelt fél, két két becsüst nevezve, a szolgabíró duló, az ötödiket, vagy ha valamelyik maga részéről becsüst nevezni vonakodnék, a más kettőt is mellé rendeli, őket meghitelteti s a megtett becsü feletti feladásaikat írásba véve a követelő félnek hiteles alakban kiadja; a számvételek eseteiben pedig, ha az iránt a felek által megtaláltatnék, a kölcsönös követeléseket fölveve megállítja, s e felől a számvétel egész folyamatát magában foglaló pontos bizonyítványt készít, s ha kivántatik mindkét félnek hiteles alakban kiadja. Mind azon panaszokban, melyekben visszahelyezés (repositio) kérethetik, a sérelem keletkezésétől számílandó 3 hónap alatt, más urbéri panaszokban pedig egy év lefolyta alatt, a tovább felléphetéstől elzárás terhe alatt köteles a sérelmes fél panaszát az urbéri táblára beadni. A panaszától kormányzszéki uton is elesett fél, az elégtétel teljes bevégzése után, 50 frton fölül kereset tárgyában panaszát viszont egy év alatt megújithatja. Mi az illető panaszok ellátása körüli költségeket illeti, az urbéri tábla határozatában mindenkor kijelentendő, hogy az mellyik fél által s mi mértékben hordoztassék, általában pedig megjegyzendő, hogy a költözés esetében az urbéres, az 1. r. 40dik czime nyománi kimozdítás alkalmakor pedig a költségeket a földesur hordozandja;

a mi pedig a büntetéseket illeti, ezekből ¼ a nyertesé, más ¼ a bírőé, harmadik harmad az urbéri tábla irodai szükségei megszerzésére fordítandók. A költözést, mint szinte a kimozdítást megelőzni kellett törvényes hírtétel, minden alkalommal sz. Mihály napig bezárólag megteendő mire nézve a kiköltözés határideje továbbra is az azt követő szent György napja leend. Ő felsége kegyes meg egyezése hozzájárultával az urbéri táblák mellé kivántató jegyzőnek fizetéseül évenként 200 rforint a rendes bíráknak viszont 200 frt díj fog a tartományi pénztárból fizettni.

Udvarhelyszék e. k. A hunyadmegyei javaslat azon pontjára nézve, mely szerint ha a peres feleknek bizonyítványok megszerzésére huzamosabb idő szükséges, kériők kell az urbéri táblától, továbbá ha a tárgyak ellátásában valami kétség maradna fenn, újabb határidőt szabhat az urbéri tábla, szülő nem ellenzi, hogy hosszabb határidő adassék, de midőn a dolog érdeméhez képest az itélő tábla időt enged, tisztán kifejeznék a törvényben, hogy mennyi időt engedhet, különben a bíró önkényének lesznek kitéve a peresfelek, mert annyi időt szab nekik a feleltre, a mennyi neki tetszik. A többi §-szónoknak nem sok aggodalmat szerez. Mi azon pontot illeti, mely szerint „költözés esetében a költségeket az urbéres hordozandja, kimozdítása esetében pedig a földesur“ megjegyzi szülő, hogy a költözés kifejezés a költözésnek minden faját magában foglalja; midőn, ugymond, a paraszt ember önként költözik, ő hordozhatja a költség terhét, de midőn a földesur teszi ki, hogy az egész költséget ő hordozza, helyes és igazságos nem lehet. Ajánlja inkább e kifejezést: költözés. Végre pedig a büntetési díjak felosztását nem pártolja, mert semmit károsabbnak nem tart, mint hogy a bíró részt vegyen a büntetési díjakban; főleg a jelen esetben, midőn a bírónak fizetés lesz rendelve, teljesen szükségtelen valami olyast állapítani meg, mi a bírói függetlenséggel ellenkezik.

Egy gr. k. h. A szőnyegen levő törvényjavaslatot illetőleg, midőn az elv meg van állapítva, az eljárás részletei körül elvkérdés nem fordulhat többé elő, hanem csak az, hogy a kimondott elvnek gyakorlatba vétele célszerűen eszközöltessék. E szempontból indul ki szülő a hunyadmegyei javaslatra teendő észrevételeiben Az időhaladéokra nézve, Udvarhelyszékkel egy értelemben, szülő is meg kíváná állíttatni a leghosszabb határidőt, mellynél többet adni az urbéri széknek ne álljon hatalmában. Továbbá a helyett, hogy a hunyadmegyei javaslat szerint: „ha a felelet bevételével valami kétség maradna fenn, az urbéri tábla bővebb felvilágosítás végett a panaszoló félnek bizonyos határidőre átadja“ helyesebbnek tartaná szülő, hogy miután mind a két fél feleletét írásban megtette, az urbériszék a per ellátása előtt mindkettőre engedjen egy rövid összefelekezést; mert a javaslat szerint igen egyoldalú, viszonyosság nélküli intézkedés lenne csak a panaszoló félnek engedni részt a feleltre. A hunyadmegyei javaslatnak egy más pontja azon esetben, ha az elégtétel a határozaton túl lépőleg lenne, megengedi az ellenállást. Szülő urbéri ügyekben általában kizárná; ha pedig csakugyan megmarad, azon tágas értelmű kifejezést, „hogy ha a határozaton túllépőleg lenne az eljárás“ mindenesetre módosítandónak véli. A dolog kétoldalúságát szerfelett sértő kifejezés a h. szerkesztésben az, mely szerint költözés esetében az urbéres hordozza a perköltséget. Ez a legszembetűnőbb igaztalanságokra fogna adni alkalmat. Tegyük fel például, hogy az urbéres eladván telki adományá haszonvételét hírül adja földesurának, hogy ekkor s ekkor költözni akar s lehető tartozásait kifizeti. De a földesur sokkal több tartozást követel s pert indít. A bíró tisztán látja, s meg is itéli, hogy a földesurnak nem volt igazsága. Egy illy esetben igazságtalan szabály lenne, mely törvényben még soha kimondva nem volt. Vagy ne mondjunk hát semmit a perköltség hordozásáról s bizzuk az itélőszék belátására, vagy ha szabályt akarunk hozni, hozunk olyat, mely az igazsággal egyezik, mely azon minden itélőszéknél divatozó elvnek megfelelően, miszerint a perköltséget azon esetben hordozza csak az egyik fél, ha helyes perügye (ansa litigandi) nem volt. Van még szülőnek észrevétele a hunyadmegyei javaslat azon pontjára, mely azt tartja, hogy „a költözésként, mint szinte a kimozdítást megelőzni kellett törvényes hírtétel minden alkalommal szent Mihály-napig bezárólag megteendő, mire nézve a kiköltözés határideje az azt követő szent György nap leend. Midőn ugymond, a rendsz. bizottság költözésről szóló törvényjavaslatát tárgyaltuk, s néhányan azon véleményben voltunk, miszerint célszerűbb elfogadni a r. b. által tervezett hosszabb határidőt; mások erre azt válaszolták, hogy szent István király naptól aprilis 15oig terjedő igen keveset különbözik a szent Mihály szent György naptól. Ezt szülő is elismeri, de a hunyadmegyei javaslatban egy nevezetes eset, mely huzamosabb határidőt kívánhat, merőben el van mellőzve; például, mikor az urbé-

rest a földesur költözteti ki. Ekkor ugyanis mielőtt azon eljárás bekövetkeznék, mely szükséges akkor, midőn az urbéres önként költözik, előbb azon esetben, ha a paraszt önként költözni nem akar, annak kell elíteltetni, hogy a f. urnak a kimozdításra volt oka vagy sem, s miután az elhatározatott, azután következnek a költözés körüli egyéb kérdések. Legyünk hát, ugymond, tekintettel arra, hogy ha pör kerekedik a felett: vajjon ki kell e a parasztnak költözni vagy nem? ezen per ellátására elegendő idő határozások. Ezért javasolta a rendsz. bizottság, hogy illy esetben a megintés szent Mihálynap előtt több hónapig történjék.

Szebenszék e. k. Hunyadm. követe által előadott indítványt csekély különbséggel pártolja.

TARSULATI ELET.

Iparműkiállítás díjosztás folyó június hónap 13kán, vasárnap, délelőtti 10 órakor a nemes vármegye teremében fog tartatni. A közönség, jelesül a hazai műiparbaráti, hazafiai bizodalommal kéretnek ez ünnepélyben minél számosabb részvételre, miszerint a jutalmazás és serkentés, mely a kiosztandó kitüntetési jelek főczélja, annál közszerűbb legyen — a terem és karzat mindenkinek nyitva leend-nek, a hölgyek számára fontartva lesz a karzat egy része. Junius 9kén 1847. Csánády, jegyző.

A Pestmegye pártfogása alatt álló hazai első takarékpénztár t. ez részvényesit a jövő június 27kén reggeli 9 órakor a pártfogó tekintetes megye nagy-teremében tartandó közgyűlésre — melyben a már elrendelt, de a körül előgördült törvényes nehézségek miatt nem eszközölhetett részvénykiosztás — ugyszinte a már szinte elrendelt házvétel ügye főleg — ezeken kívül más az intézetet érdeklő tárgyak — is tanácskozás alá fognak vétetni, az igazgató választvány rendeletéből ezennel tisztelettel meghija Pesten május 31én 1847. Szalay József, m. k. jegyző.

KÜLFÖLD.

AUSZTRIA. A csehországi rendek, kiknek tanácskozó gyülekezete június 2kán oszlott el, egyik legutóbbi határozatukban kérelmet terjesztének föl a trónhoz, hogy a status-lotteria töröltessék el Csehországban. Felvilágosult ország nem érezhet másképp a jóllét e mélélye iránt. A gubnaarak Csehországban mindenütt országszerte esőkkenésre hajlanak.

AMERIKA. Maj. 31kei londoni hírlapok tudósításokat közlenek Halifaxból egész 18kaig, Bostonból 16kaig s Ujyorkból 15kaig, melyek is „Caledonia“ királyi postagözös által érkeztek Liverpoolba. Ezen posta újabb győzelmét hirdeti az amerikaiaknak a mexicioiak fölött. Scott tábornok, ki t. i. a Veracruzból Mexico főváros ellen nyomuló hadsereget vezérli, april 18kán az ellenséges főhadvezért Santa Ana Cerro Gordónál megverte, berekeszté Jalapa s Perote városokat és Tuspant tüstint ostrommal hódította meg. A Cerro Gordo magasain történt ütközet 17kén könnyű előcsapati ütközetekkel nyitattott meg, 18án aztán tervezett megtámadás történt Santa Ana serei ellen s ez nem sokára délután maga adott legelőljelt s példát a futásra. Almonte és Canalizo tábornokok kíséretében lovasságával Jalapa felé futamlott meg. Mindkét sereg száma nézve jóformán egyenlő volt. Santa Ana seregében 15, Scottéban 12 ezer fő volt. A mexicioiak vesztesége a csatában 300 emberre tételt, ide nem számítva a futások közben lekonzoltakat és foglyokat; az amerikaiaké 250 halottra és sebesülte számított. Nem kevésbet mint öt tábornokot fogtak el állítólag s az egész mexicói hadsereg tökéletesen zavarba jött. 5 ezer férfi rakta le fegyverét. — Santa Ana kocsjai, irományai, ezüstszerei s podgyása a győztesek kezébe jutottak. Jalapa és Perote (mellynek erőssége San Carlos de Perote kulcsaul szolgál a felföldi sikságnak) ellenszegülés nélkül hódoltak meg s a fővárosban nagy zavar uralkodott. Puebla fenyegetett. Santa Ana, ki 1000 — 2000 emberrel Orazaba mellett megállott, innen, mint mondják, pénz és haderősítésért irt a fővárosba, kérelmét azonban a congressus tekintetbe nem vette. A legyőzött hadvezér, miután rendezett csatái a mérőn nem sikerülnek, guerilla-háborút szándékozik az amerikaiak ellen vezetni. Mexico főváros minden valamirevaló védintézkedésben szűkölködött. Gomez Fariast az alelnökségről a congressus ürügy-fogással tette le: előbb megszüntetettnek nyilatkoztatták t. i. e. hivatt s aztán egy más cím alatt don Pedro Maria de Anagára ruházták azt. Legutóbbi tudósítások Mexico városból april 24keig, Veracruzból 29keig terjednek. Az ujjorki Express ezeket írja: „Scott tábornok most híhetőleg Mexico fővárosban van. Taylor tábornok (ki april 14dikén Saltillóban volt, mihelyt sergét megerősíti, San Luis de Potosin keresztül ott hozzá csatlakozandik. Majd ha egyszer fővárosuk a mi kezünkben lesz, ugyan mit kezdhetnek akkor a mexicioiak? Egész tengerpartjokat hajócsapatunk elzárta, nevezetes városaik őrségtől megszállva, vámügyök amerikai állás szerint szabályoztatva, — valóban lehetlennek látszik, hogy föltételeinknek, melyeket elejőkbe szabunk hatalmunkban áll, még

sokáig ellenszegülhessenek. Mindazáltal a mexicói congressus mit sem akar a békéről tudni, sőt elhatározá, az ellenségnek a fővároshoz közeledek a kormányzékot Queretaroaba általenni és dictatorságot állítani fel. Éjszaki Mexicóban egy 900 főnyi portázó hadtest Doniphan ezredes vezérlete alatt roppant nagy térségen vonult keresztül 's a' fontos Chihuahua várost elfoglalta. Ezen részében az országban a háboru külön szerződés után megszüntetettnek látszik. Magokból az egyesült státusokból nem sok új érkezett. St. Louist, fővárosát Missouri státusnak, pusztító tűzvész látogatta meg. Pennsylvania pénzügye, mely annyi időig rongált állapotban volt, virágzásnak indult. A' canadai hírek jelentéktelenek; az ország helyzete nyugalmas és virágzó.

SPANYOLORSZÁG. Izabella királynő legujabban levelet kapott anyjától 's azon pillanatban, midőn azt kezéhez vette, tüstint eltalálta annak tartalmát. „Istenem! sohajta, ismét prédikáció, semmi egyéb mint prédikáció és prédikáció; prédikáció vég nélkül kedves anyámtól.“ — „De felséged mégis legalább annyi tisztelettel viseltetik fenséges anyja iránt, hogy levelét elolvassadja, talán valami érdekelt foglalt magában.“ — „Nem, nem, tudom minden szavát a' nélkül, hogy annak elolvasásával fáradszám magamat. Hisz mi mindnyájan tudjuk, hogy anyám megérdemli a' szentté nevezetést, 's én ezt jobban tudom mint akárcsi más. De anyám prédikációinak ideje már lejárt, 's darabokra szaggatván a' papirt, ellökte. „Most jöjjen; az este kies és hűvös; sétáljunk egy kissé 's beszéljünk másról mint anyámról 's annak intésiről.“

Máj. 24-kei madridi hírek szerint az udvar az nap este Aranuezből Madridba vala visszatérendő; a' királynőt estl 8 órára várták. A' királyhiteles hír szerint szinte Madridba vala menendő, mihelyt Izabellának oda érkezteről értesül. Salamanca már megérkezett a' fővárosba. Állítólag komolyan gondolkodik a' kabineti személyzet megváltoztatásáról, nemkülönben szó van számos elbocsátásról is.

Midőn a' királynő maj. 18-kán hallá, hogy a' király Aranuezbe menni vonakodik, igen felindult 's minisztereivel ismételve tudatá kívánságát, hogy az elválasztási kérdést fontolóra vegyék. Kinyilatkoztatá, mikép ha neki a' kormány vagy akármely földi vagy más hatalom akadályt gördít utjába, készebb a' koronáról is lemondani, sőt még kibudnosni is, mint olyan kötelekek közt élni, melyeket megszagatni ohajt 's olyan férfial lenni házasságban, kit ő folyvást utál. Állítólag igen erősen nyilatkozik az ellen, ki őt saját érdekeinek áldozta fel. Végre monda minisztereinek: határozák el okvetlen 24 óra alatt: vajjon mit akarnak inkább: az elváltást helyben hagyni 's vagy lelépni hivatalaikról? A' miniszterek Madridba visszatérést javasoltak a' királynőnek, hogy vége szakadjon a' botránynak 's a' külső illedelem mentessék meg. A' királynő mindazáltal határozottsággal vonakodott 's elváltást sürgetett az általa gyűlölt 's őt gyűlölő férfitol. A' királynő viselőségéről szállongott hírek egészen alaptalanok.

Izabella királynő maj. 25-dikén érkezett Aranuezből Madridba vissza; a' király még folyvást Pardóban tartózkodott. —

A' Londonban elhatározott fegyveres közbejárulás híre Madridba megérkezvén, Glücksberg és Thomar urak Pacheco miniszterrel együtt munkáltak. A' spanyol figyelő sereg most, hallomás szerint, parancsot nyerend Portugáliába nyomulásra. Concha tábornok, ki a' figyelő sereget vezérli, Zamorába ment. Espartero tábornok Nogueiras, ki Cabrera anyját agyon lövette, maj. 24-kén Madridba megérkezett. Utjában Cadiztől Madrid felé a' progressisták mindenütt legnagyobb örömmel fogadták őt.

Midőn a' királynő Madridba visszatérte napján, szokás szerint nagybátyja 's unokanővérétől kísértetve, nyilvánosan mutatkozik, örömjajosan üdvözöltetett a' néptől, 's ennek hódolását méltó elismeréssel fogadta. Don Francisco infans, a' király atyja Pardóba ment 's ott állítólag hosszús ideig értekezett ez utóbbival. A' király udvarát képező személyzetben hallomás szerint nevezetes változások fognak történni.

Azon hír, hogy a' saragosai őrség a' fenálló kormány ellen nyilatkozza, Montpensier hercegnőt kiáltotta volna ki királynőül, nem valósult ugyan, de a' tábornokok státusgyekei avatkozása 's azon mód, mellyel azok a' királynő szabad akaratát korlátozni akarják, könnyen vezethet ilylyetén lázadásra. — A' túlmérsékű lapok épen nem tagadják, hogy Concha tábornok Aranuezbe ment a' királynőt a' sereg elpártolásától fenyegetni. És ezt valamint Espartero hasonló tetteit sem nevezik alkotványbaütőközök 's roszalásra méltóknak. — Az időségi sajtó egyre taglalgatja azon aggasztó követkevényeket, mellyek a' királyi házaspár mostani különválásából származhatnak. „Egy fiatal királynő, ki még utódok nélkül van, ugymond az Espannol, egy infansnő mint trónörökös, kinek jogait nagy számú párt nem ismeri el, egy hatalmas nemzet, melly e'

mellett nemcsak érdek-téktetésre, hanem formaszerű státuszszövevényekre is támaszkodik, szinte kétségbe vonja; egy legközelebb ág, mellynek tagjai képtelenekké lőnek trónöröklésre, mert oly házasságokat kötöttek, mellyek származottit ki kellett az öröklésből rekeszteni 's távolban a' királyi család idős ága, d. Carlos és fiai, nemzeti akarat által a' tróntól megfosztva 's kormányra képtelennek nyilatkoztatva: ez azon kilátás, melly előttünk nyílik, ha hogy királynőnk valamely szerencsétlenség által kiragadtatnék körünkéből.“ Az Espannol ezután azon nézetet mondja ki, hogy ha a' királynő netaláni halála esetében Angliát és Franciaországot Montpensier hercegnő trónöröklése iránt nem lehetne birni megegyezésre, akkor a' spanyol nemzet kénytelen lenne egy a' Bourbon házon kívül álló herceget Izabella utódaul trónra meghíni.

Tristany halála, mint ismételve mondatik, valóban nagy csapás a' carlista ügyre Cataloniában. Mosén Benet Tristany, a' polgárháboru kitorpte előtt, egyházi főhivatalnok vala. Mint egy nagy guerrillacapat vezére a' háboru alatt, bátorsága 's a' cristinok, különösen a' cataloniai nemzetőség elleni kegyetlenkedései által tette magát nevezetessé, kiknek üldözését egyébiránt mindig szerencsésen elkerülte. Háboru bevégezte után is fentartá magát rendkívüli tekintélye által, mellyet a' hegyi lakosoknál élvezett 's utolsó vállalatában is, mellyben elfogták, legtöbbszörre sikerültek vakmerő herohanásai a' királynő seregétől megszállt birtokba. Ő valódi Minája volt Cataloniának. A' „Mosén“ melléknév nyert dicszime volt, mert a' cataloniai jargon (elegy nyelv) a' magash állásu papot Mosénnek nevezi, mit az olasz Monsignornak mond. Benet pedig annyit jelent mint Benedek. A' félelmes pártos közel járt már a' 70-hez; ugyanazon viadalban, mellyben Tristanyt elfogták, 22 carlistát öltek meg 's hármat elfogtak. — Huszonégy carlista — így szól egy levél, védelmezé Tristany életét azon házban, mellyet a' királynő serei körülvettek, míg lőszerreikből kifogyván, lerakták fegyvereiket, mire a' királynői katonáktól agyonlövettek. Mihelyt carlistafőnök Vilela ezt és Tristany föbelvetését megtudta, egy fogoly tisztet megöletett. Cataloniai főkapitány Pavia erre őt fogoly carlistát agyonlövetni parancsolt 's Vilela ezen tett következtében tizenegy fogolyt végeztetett ki. E' szerint félhetni, hogy a' háboru Cataloniában legvéresb mészárlással fog fajulni.

ANGLIA. O' Connell halálós ágyán kifejezett azon o-hajtásához képest, hogy szive Rómába vitessék, kísérorji közül ketten, miután az bebalzsamoztatott 's ezüst hamverderbe helyeztetett, Rómába zarándokoltak vele; addig a' szinte bebalzsamozott holttest egy kápolnába tététt le Genuában. O' Connell a' haldoklók szentségeit pénteken éjjel fogadta magához; meg csak lehetett, hangosan imádkozott a' többivel, Jézus nevét többször ismétlé; és susogva monda el sz. Bernárd imáját a' bold. szűzhez 's verseket a' zoltárokból. Reggeli három óra felé ágyához inté öreg szolgáját 's mindkét kezét megszorítá hosszús, hűséges szolgálataért. Két órával később monda dr Mileyhez, ki lehajolt fölőtte, hogy gyöngé szavát jobban hallhassa. „meghalok, barátom!“ Valamennyi körülálló, kik felé ismételve mosolygott, zokogva sirt. Ezóta nem szólott többé, egész néhány pillanatig halála előtt, midőn ismét világosan felpillantá 's aztán bizonyos aggyalossággal kérte orvosit, ne tessék el addig, míg haláláról egészen meg nem győződnek. Ezt több ízben ismétlé. A' gyászmise-tartáskor ugyan azon kápolnában, hol a' holttest maj. 19-kén letététt, tömérdék nép 's köztük a' város legelőbbkelő személyei jelentek meg a' megható gyászünnepélyen. Valamennyi idegen consul jelen volt, csak az angol nem. Az egyesült státusok követe hivatalos diszrubában volt. A' holttest kivilágított ravatalon marad, míg hajóra tétetik Irlandba szállítatásul. A' szivet tartalmazó hamvedren következő felirat áll: „Daniel O' Connell, natus Kerry (in K.?), obiit Genuae, die 15 mai 1847. Aetatis suae anno LXXII.“ Itten tehát az 1775-dik év tététt O' Connell születéséveül; mindazáltal, mikép már mondtunk, az adatok 1775-d. (és pedig ezen évi aug. 5 's 6-ka közt is) meg 1774-d. év közt ingadoznak. Sőt a' Standard bizonyos körülményekből következtetni akarja, hogy a' boldogult már 1770 körül született legyen 's e' szerint 77 éves lett volna. A' Times említi, mikép O' Connell több ízben nyilvánítá, hogy ő az egyesült státusok függetlenség-nyilvánítása évében (1775.) született, miből is az izgató előjelt magyarázott ki magá 's Irland számára. Épen ezen körülmény, gyaniítja a' Standard, lehetett oka annak, hogy O' Connell magát fiatalabbnak állítá semmint volt, valamint hasonló önfialítások más férfiaknál is — az aszszonyokat ide sem számítva — például Napoleonnál előfordultak. A' halálhír Dublinban ugyan mély benyomást idézett elő, azonban még sem olyan mélyet, minőt a' „szabadító“ halála egy vagy két év előtt okozandott. Egyrészt életerőji látható tünezése már félév óta készíté a' közöns. kimenetelre elő 's más részt az irl. nép tüzes polit. szelleme megszokta őt félig meddig már előregültnek, „fejlő-

désük meghaladt fokának“ tekinteni; — végül az anyagi nyomor, isméretes lélektani tapasztalat szerint, az embereket önzőbbekké, részvetlenebbekké teszi, mint valának boldogabb napjaikban.

Egy bizonyos aszszonyosság nem rég egy adóssági perét nyerte meg braunschweigi herceg Károly ellen. A' végrehajtásra megbízott tiszt több napig nem juthatott a' herceg lakába, oly gondosan volt az őrizve. Még is egy vasárnap sikerült neki, midőn a' kapun egy másik személy bebocsátatnék, erőszakkal benyomolni, honnan azonban a' hercegi szolgák (kiknek száma 15 férfira megy, nőszemély egy sincs ott szolgálatban) kidobták. Angol törvény szerint most, miután lábát már egyszer a' házba tette, joga volt neki a' belépést minden lehetséges módon erőszakkal. Ekkor megjelenvén a' vádlónó ügyvéd, mindketten erőszakkal betörték a' palota ajtaját 's elszedték névszerint az ezüst szereket, mellyek épen a' terített asztalon ki voltak rakva. Midőn a' herceg a' két hatalmaskodó bánásmódját látta, titkárát oda utasítá, hogy a' követelt 200 ft sterlinget ovás alatt kézbesítse nekik. A' megbízott azonban mit sem akart az ovás melletti fizetésről tudni 's jobbnak tartá az adósságot végrehajtás után behajtani; végre sikerült is neki 112 soveraignet találni 's elvinni. Maradványát a' többi hercegi vagyon lón ideiglen letartóztatva. Ezen esemény következtében több száz ember gyült a' palota előtt össze, kik pár óráig kaczagás és láрма közt várak a' dolog kimenetelét.

Konstantin Orosz nagy herceg maj. 26-kán a' buckinghami palotában ő felsége asztalanál vett részt 's ugyan általa következő hétre, mellyen a' hires ascoti löverseny tartatik, a' windsori palotába hivatott meg.

O' Connell halála híre maj. 25-kén érkezett Dublinba 's falragasztványok által adatott a' népnek tudtául. Miután ez esemény nem váratlanul lepte meg a' közönséget, csendes, hallgatag fájdalommal fogadtatott az mindenütt.

A' repealegyelet maj. 26-án gyászfeliratot határozott az irlandi néphez. Davidszerű zoltárbeszédben siratják meg O' Connell halálát, melly nem csupán Irlandra, hanem a' föld összes művelt népeire nézve is nagy és pótolhatlan hézagot okozott. Végül ünnepélyesen szólítatnak fel az irlandiak, hogy azon ösvényről, mellyet nekik O' Connell mutatott, semmi módon ne térjenek el.

FRANCZIAORSZÁG. Sürgönyi jelentése Bugeaud marsalnak Algirből maj. 26-káról következő tudósításokat közöl: „az egész nagy kabyl-földi középpont Budziától Setif és Hamsáig 24-kén mintegy nyolczvan törzs képviselőjének ünnepélyes gyülekeztében rendszereztetett. Mi neveztük 's állítottuk a' főnököket. A' kabylok némi kis adó alá vettük. Ők a' közlekedést fogják biztosítani 's a' szállításokat végrehajtani. A' két hadláb kis napi utakban Setif és Algirba térend vissza, gondoskodván a' rájuk bízott föltételek teljesítéséről.

A' Joinville herceg parancsi alatt levő hajócsapat maj. 25-kén hagyá oda Toulont 's hyeri szigetekhez érkezett; rendeltetéséről még semmi bizonyost nem tudni.

Bugeaud marsal hadseregét négy nap távolságra Budziától a' Beniabbes hatalmas törzs földén támadták meg a' kabylok. Ezek eleinte élénkül tüzeltek 's minthogy a' francziák készüléssel levén elfoglalva, táborukból ki nem mozdultak, azokat megsemmítettek hívek. De midőn reggeli három óraker támadót doboltak a' francziák 's csak két zászlóaljat hagytak a' podgyásznál, többi a' magasakra vonult 's néhány falut elfoglaltak. A' kabylok ellenállása kemény lehetett, mert a' francziák 57 embert vesztettek halott és sebesülten. A' kabylok vesztesége igen nagy volt, még azon estve meghódoltak főnökeik, mit Bugeaud marsal el is fogadott.

Maj. 29-kei pairkamrai ülésben az egy milliónyi titkos kiadásrai pótlékhitel iránti miniszteri tervezet 112 szóval 22 ellen elfogadtatott.

Bu Maza kabylfőnök Párizst az algiri hírek fölötti követkamrai tanácskozások befejeztetése után tüstint el fogja hagyni. A' kormány hallomás szerint egy a' benszülőttekből álló hadtest fölötti parancsnoksággal szándékszik őt felruházni.

NEMETORSZÁG. Augsburgból jun. 2-dikáról írják: valamennyi nyilvános lapi tudósítás a' gabnaállítás 's legközelebb aratásra kilátás felől — így névszerint az ausztr. Lloyd hirlapban, melly legterjedelmeseb tudósításokat közöl egész Európából 's egyéb gabnadus földrészekből — reményt nyujtanak gazdag termés 's áldásra. 'S ezen áldás nem csupán a' vetemények és gyümölcsre, hanem a' burgonya 's borágrais vonatkozik. — Erre aztán fájdalommal esik hallani, hogy a' jégeső máris nevezetes pusztításokat okozott, például Würtemberg egyik részében, hol az mintegy hat falut felhőszakadással vegyülve keményen meglátogattott. Hazánk több vidékein pedig nem hat; hanem hatvanvanhatnál is többet paskolt már le.

OLASZORSZÁG. Maj. 27-iki római hírek a' bajor koronaherceg odaérkezését jelentik. A' nemrég elhunyt Micara bibornok többi kegyes 's jótékony hagyomány közt 50 ezer scudit hagyott a' római kisdudovó-intézet számára.

GÖRÖGORSZÁG. Eynard kereskedőház utalványt bocsatott a' görög bankhoz, hogy a' görög nemzeti adósság hátralevő kamatit az ő rovására fizesse ki Angliának. Az időjárás a' vetéseknek szerfölött kedvez, máris érett 's letakarított árpát szállítottak be.

TÖRÖKORSZÁG. Athenei tudósítások szerint a' görög kabinet, véget vetendő a' portávai villongásnak, elhárította magát az utóbbitól kívánt elégtétel-megadásra, vagy is Metternich hg ó magassága előbbi javaslatához képest Mussurus török követnek barátságos ujjal elfogadására, de azon föltétel alatt, hogy ez ismét tüstint viszhivassék. A' porta mindazáltal úgy látszik nem akar e' föltételben megegyezni 's ha Görögország föltétlenül nem en-

ged, egymásután több, Görögországot szorító rendszabályhoz szándéka nyulni, névszerint legelő a' Törökországban létező görög consuloiktól a' hatalmaztatási engedélyt megvonni, miről már szó is volt; azután a' görögöket a' partmelléki hajózástól tiltani; végre Törökországban lakó valamennyi hellent kiűzni. Leginkább az orosz jegyzéknek tulajdoníthatni, hogy a' görög kormány engedni hajló; de mi indíthatja Oroszországot arra, hogy ama néppel, (a' görög-gel) mellynek rokonszenvén nem egy reménye alapul, most oly keményen bánják?

A' török hajógyárakban élénk munkásság uralkodik. A' tengerérszi költségvetés az idén is mint tavál 12 ezer erszényvel 's a' hajóhad legénysége ezer fővel szaporított, megparancsoltatván, hogy a' partmelléki keresztény alattvalók is alkalmaztassanak tengeri szolgálatra.

EGYPTUS. Alexandriából majus 21-ikéről írják, hogy a' francia postagözös Marseilléből épen azon nap érkezett

meg, födözeten hozva Hussein beynek az alkirály fíjának holtestét, melly nagy ünnepelességgel vala az ottani családí sirboltba eltakarítandó. Az alkirály már több nap óta az ország belsejébe utazott 's csak a' temetés után fog visszatérni. —

INDIA. Hiteles tudósítások szerint Szind (indiai) statusban a' sattiákat vagy suttieket (özvegy-elégetések) végkép megszüntették, 's Dzseypurban rendszabályok tettek az ott gyakor gyermekgyilkolás elhárítására. Egyik legfontosb tudósítást említették végre azon hir, miszerint Hardinge indiai kormányzó utódot kért magának, mivel a' hidegebb évszak beállásakor hazatérni kívánkozik. Csoda, hogy az angol lapok ezen hirt még nem ragadták meg, széltiben vitatkozásul a' leendő kormányzó iránt nagy hirtárgy-meddségükben.

Dunavizállás: Budán, június 9én 8' 7" 3" az 0 fölött.

47ik szám.

É R T E S Í T Ő.

1847.

A' gőzösök járása 1847. június 15étől kezdve:

Pestről Bécsbe naponként; indulási idő a' páratlan számú napokon — mint jun. 15, 17, 19, 21, 23, 25, 27, 29én—reggeli 5 óra.

A' páros számú napokon pedig, mint jun. 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30án, az indulás órája: déli 12 óra.

Pozsonyba indul gőzös minden másodnap, és pedig páros számú napokon, u.m: jan. 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30kán. Indulási idő reggeli 5 óra.

A' naponként reggeli öt órakor elindul hajók a' Gönyő és Győr között járó gőzösökkel összeköttetésben vannak.

Zimonyba hétfőn, Tittelnék lejárát- és Eszéknék felmenet-utoni érintésével.

kedden Eszéknék lemenet- és Tittelnék felmenet-utoni érintésével.

csütörtökön egyenesen oda és vissza.

pénteken, Tittelnék lemenet- és Eszéknék felmenet-utoni érintésével.

szombaton, Eszéknék lemenet- és Tittelnék felmenet-utoni érintésével.

Drenkovaig vasárnap és szerdán.

Ezen gőzösöknek indulási idejük reggeli 5 óra.

Őszszeköttetési járárok Konstantinápolyal- és Odesszával:
Vasárnap, június 20kán az oláh részen Konstantinápoly- és Odesszával.
Vasárnap, június 27kén a' török részen Konstantinápoly és Odesszával.

Nagyon kéretik az uti-podgyásznak a' Bécsbe járandó hajókra legfeljebb déli 11 óráig, Pozsonyba, Gönyőre, és Pestről lefelé járandókra legfeljebb estveli 8 óráig indulási nap előtt hivatalban feladatása, minthogy a' déli 11 óra után és illetoleg reggel a' hajók elindulásuk előtt hozatottak, csak a' következő gőzössel szállíthatnak le, a' hajókat egyenes felhozás pedig épen azok indulása előtt nem engedtetetik meg.

Pesten, június 1jén 1847. **Gőzhajózási hivatal. 1—5**

Hirdetvény.

A' nm. m. k. udv. kamara rendeléséből közhírré tétetik: hogy f. é. június 24ik napján, alább nevezendő királyi, és egyéb haszonvételek, mellyeknek haszonbéri idejük f. é. oct. végével kitelendik, az óbudai koron. uradalmi föltisztviségi irodában, délelőtti órákban tartandó nyilvános árverés után f. é. november hó 1ső napjától számítandó 3 egymás után következő évre a' legtöbbet ígérőknek ujonnan haszonbérbe fognak adani, úgymint:

a) nagymarosi uradalmi vendégfogadó, és mérszárzék, hozzátartozó három darab 9 1/2 pozs. mérő alá való földdel, és egy kis réttel.

b) A' nagymarosi uradalmi kereskedelmi bolt, lakással együtt.

c) A' nagymarosi ezelőtt az erdőszeti tiszt lakáshoz tartozott gyümölcsöskert.

d) Az óbudai határban, sz.-endrei ut mellett létező uradalmi, ugynevezett Illéspatak-malom.

e) A' vissegrádi határban létező Lepecezvölgyi járdá-kőhányá, mellynek köve, keménysége, 's tartóssága miatt főleg ajánlható.

Bérleni kívánók 10 pcentes bánatpénzzel, és biztosítékkal, vagy egy évi haszonbért kiegészítő összszeggel, vagy azt kétszeresen fedező okiratokkal ellátva a' kijelölt napra meghivatnak. Az árverési és szerződési feltételek a' nevezett irodában előbb is megtekinthetők. — Árverés utáni ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni. — Egyébiránt ha az árverésnek eredménye akármilyen okok miatt el nem fogadhatónak találtnék, fentartja a' kamrai uradalom magának azon jogot, az érintett árverési tárgyakkal maga tetszése szerint rendelkezni. 3—3

Csödület.

A' Mármaros vármegyébe keblezett A. sugatagi és királymezői elemi iskolák tanítói állomására, előbbi 150 pftnyi évi fizetéssel, — 11 ft, 12 kr. rétt helyett, — 8 köböl tűzifa, és 80 font só-járulékkal, — 18 pozs. mérő, mérőjét 1 ft. 45 kron fizetendő conventiós buzával és szabad lakkal. — Utóbbi 200 pftnyi évi fizetéssel, 15 köböl tűzifa, és 1 mázsa sójárulékkal, — 19 ft. 12

kr. mérőjét megváltandó conventiós buzával és szabad lakkal, megürülvén, folyamodók, tanítói kiképeztetésük, jóviseletük, eddigi szolgálataik, szükséges tudományok és nyelv- főleg zene-isméretök felőli bizonyítványokkal ellátandó folyamodványokat a' mármaros kir. kamrai igazgatóságna f. é. június utolsó napjáig adják be. Kelt Szigeten, 1847. majus 6án. 1—3

† Munkások kívántatnak a' Tiszához. Alulírt tisztellel kéri a' t. megyék 's illetoleg helységek t. cz. tisztviselőit 's telkészeit, hogy a' kormányzásuk alatt munkás népet, t. Heves megyébe keblezett Nagykőrű helység határában már folyamatban levő Tiszaszabályozás munkálathoz, minélelőbb utasítani méltóztassanak. Pest, május 28kán 1847. Lipsey Gedeon igazgató.

Hartleben és Altenburger

könyvtárosoknál Pesten, Váci utca 437. sz. a. kapható:

Tanulmányok a' Communismuskak egy humanus ellenszeréről, avagy a' népgazdászati, a' népoktatás és a' nép politikai életének humanitási rendszeréről, írta báró Dercsenyi János 1846. 81. géppelín papíron csinos borítékba kötve 1 ft. p.pénzben.

Ezen munkát, mellyről a' kritikai ítéletek minteddig Németország számos lapjaiban, ugy már most több angol lapban is (ámbar angol nyelvre fordítva csak rövid idő előtt jelent meg Shillingtonnél Londonban) igen kedvezők; a' tisztelt olvasó közönségnek annyival is inkább hátkorodunk ujonnan ajánlani, mivel időközben a' munka érdeke, Európa számos tartományainak legújabb eseményei által, tetemesen növekedett, habár csak a' C) alatt ajánlott községi magtárakat tekintenők is.

A' kiadó könyvtárosok. 2—2

Árverési hirdetvény.

A' zombori tekintetes kir. kincst. fölgazgatóság rendeletéből a' tiszamelléki kir. kor. uroadalom keblében helyzetett magszakadási nemes udvartelkek az illeto községek közlegelőin használható 's alább kitett számszerinti szarvasmarhák és juhok szabad legeltetési jogával együtt az 1847dik évi június hó 28dik (huszonnyolczadik) napján 0—Becsén a' kir. kincstár tisztartói írószobájában, délelőtti órákban tartandó nyilvános árverés után a' legtöbbet ígérőknek 1847. évi november 1ső napjától kezdve számítandó egy évre haszonbérbe adandók lesznek, úgymint:

Névszerint.	belső állományok		szántóföldek		szabad legeltetési jog.	
	2200 fölé	2200 alatti	szarvasmarhákra	juhokra	szarvasmarhákra	juhokra
1) Mártonyoson és határában	1	61 ¹¹ / ₂₂₀₀	40	150		
2) Ugyanott	—	60 ²⁹ / ₂₂₀₀	40	150		
3) Zentán és határában	1100/2200	66 ¹⁴ / ₂₂₀₀	30	100		
4) Adán és határában	1302/2200	45	30	100		
5) Moholy helység határában	—	63 ⁶⁶ / ₂₂₀₀	40	150		
6) Moholy helység határában és helységben	456	38 ¹⁰ / ₂₂₀₀	30	100		
7) 0—Becsén és határában	4369	359 ¹ / ₂₂₀₀	180	630		
8) Földváron és határában	11460	174 ¹⁷ / ₂₂₀₀	90	450		
9) Szent-Tamáson és határában	1100/2200	78 ¹⁷ / ₂₂₀₀	50	180		

A' bérleni szándékozók ezen árverésre a' szükséges 100tól 10 pengő ft. számított bánatpénzzel, az ismételten pedig tulajdon javaikról szóló hiteles bizonyítványokkal vagy kezesekkel, a' fennevezett napon és helyre hivatalosak oly megjegyzéssel, hogy a' kijelölt környülmények szerint a' nevezett külső udvartelkek kisebb részlegekben is bérbe fognak adani. —

Egyébiránt az árverési határnapig lepecsételve beküldendő írásbeli ajánlatok is fogadhatnak el, és a' bérlet föltételei eleve megtekinthetők lesznek mind a' tettes zombori kincstári fölgazgatóságnál, mind az illeto 0—becsei kir. kincst. tisztartóság hivatalánál.

Végre még hozzá adatik: hogy az árverés bevégeztetése után semmi ajánlat nem fogadatik ugyan el, ellenben ha a' kincstári uradalom az árverés eredményében bármilyen oknál fogva nem nyugodnék meg, fentartja magának a' fennebbi telkekre nézve szabad rendelkezési jogot. — 1—3

Haszonbérleti jelentés. Kassa sz. 1475⁷/₈ holdnyi majorsági szántóföldekkel, kir. város tanácsa részéről közhírré tétetik, 556⁷/₈ kaszás urasági réttel, 621³/₈ holdnyi urasági legelővel, mellybe is 330 holdnyi legelőnek használható erdőrez is beosztott állapotban létező Forrai uradalom, mellyhez egész Forró m. városon kívül egész Garadna helysége, és Szebenyi pusztá tartozik, kényelmes lakással, — szükséges majorságheli épületekkel — jól elrendezett nagyobb szerű pálinkaházzal — az országut mellett 3 vendégfogadóval a' kis Hernádon egyenkint 4 liszt, 1 kása örlővel 's kender törővel ellátott 2 malommal, 2 kovasműhellyel, és két mérszárzékkel, melly kisebb kir. haszonvételek eddig 3836 ft 14 kr pengőbeni évenkint haszonbért jövedelmeztek, ugy nem rég ujonnan épített 5 juhakollal, körülbelül 3000 darab spanyol juh, majorbéli 100 darab szarvas marha, 28 igavonó ökör, 4 igasló, 's egyéb gazdasági készületekkel, továbbá 71¹/₈ egész urbariális telekkel, 134 szellérral, Gábor m. k. hites aljegyző által. 3—3

Gabonár váltógarasokban.

	Tisztabuz	Kétszeres	Rozs	Arpa	Zab	Kukorica
Pesten, junius 8.	(pesti m.) 530—620	— 480 —	150—470	350—360	135—148	350—380
Veszprém, maj. 25.	(poz. m.) — 330 —	— 280 —	— 230 —	— 100 —	— 220 —	— 106 —
Baja, " 20.	320—333	261—294	— —	105	— 83 —	— 106 —
Győrött, jun. 5.	320—360	290—300	280—300	220—230	98—100	230—240
Mosonyban, " 2.	275—370	— —	245—280	170—190	98—110	209—225
N.Szombatban, " 4.	355—400	— —	290—301	250—260	100—106	— —
Pozsonyban, " 4.	325—360	— —	280	212—225	100—106	230 —
Miskolczon, maj. 19.	315—330	295—300	275—280	195—200	74—75	20—205